Zbornik sudske prakse

PRESUDA SUDA (prvo vijeće)

27. travnja 2017.*

„Zahtjev za prethodnu odluku – Radnici migranti – Socijalna sigurnost – Mjerodavno zakonodavstvo – Uredba (EEZ) br. 1408/71 – Članak 14. stavak 2. točka (a) – Uredba (EEZ) br. 574/72 – Članak 12.a stavak 1.a – Sporazum između Europske zajednice i Švicarske Konfederacije – Član putujućeg osoblja – Radnici upućeni u drugu državu članicu – Švicarska podružnica – Potvrda E 101 – Dokazna snaga“

U predmetu C-620/15,

povodom zahtjeva za prethodnu odluku na temelju članka 267. UFEU-a, koji je uputio Cour de cassation (Kasacijski sud, Francuska), odlukom od 6. studenoga 2015., koju je Sud zaprimio 23. studenoga 2015., u postupku

A-Rosa Flussschiff GmbH

protiv

Union de recouvrement des cotisations de sécurité sociale i d'allocations familiales d'Alsace (Urssaf), pravnog sljednika Urssaf du Bas-Rhin,

Sozialversicherungsanstalt des Kantons Graubünden,

SUD (prvo vijeće),

u sastavu: R. Silva de Lapuerta (izvjestiteljica), predsjednica vijeća, E. Regan, A. Arabadjiev, C. G. Fernlund i S. Rodin, suci,

nezavisni odvjetnik: H. Saugmandsgaard Øe,

tajnik: V. Giacobbo-Peyronnel, administratorica,

uzimajući u obzir pisani postupak i nakon rasprave održane 5. listopada 2016.,

uzimajući u obzir očitovanja koja su podnijeli:

— za A-Rosu Flussschiff GmbH, M. Schlingmann, *Rechtsanwalt*,

— za Union de recouvrement des cotisations de sécurité sociale i d'allocations familiales d'Alsace (Urssaf), pravnog sljednika Urssafa du Bas-Rhina, J.-J. Gatineau, *avocat*,

— za francusku vladu, D. Colas i C. David, u svojstvu agenata,

* Jezik postupka: francuski

— za belgijsku vladu, M. Jacobs, L. Van den Broeck i J. Van Holm, u svojstvu agentica,

— za češku vladu, M. Smolek i J. Vláčil, u svojstvu agenata,

— za irsku vladu, G. Hodge i E. Creedon kao i A. Joyce, u svojstvu agentica, uz asistenciju N. Donnelly, *adviser*,

— za ciparsku vladu, N. Ioannou, u svojstvu agentice,

— za Europsku komisiju, D. Martin, u svojstvu agenta,

saslušavši mišljenje nezavisnog odvjetnika na raspravi održanoj 12. siječnja 2017.,

donosi sljedeću

Presudu

1 Zahtjev za prethodnu odluku odnosi se na tumačenje članka 14. stavka 2. točke (a) Uredbe Vijeća (EEZ) br. 1408/71 od 14. lipnja 1971. o primjeni sustava socijalne sigurnosti na zaposlene osobe, samozaposlene osobe i članove njihovih obitelji koji se kreću unutar Zajednice, kao i članka 12.a stavka 1.a Uredbe Vijeća (EEZ) br. 574/72 od 21. ožujka 1972. o utvrđivanju postupka provedbe Uredbe (EEZ) br. 1408/71, u verziji koja je izmijenjena i ažurirana Uredbom Vijeća br. 118/97 od 2. prosinca 1996. (SL 1997., L 28, str. 1.) (SL, posebno izdanje na hrvatskom jeziku, poglavlje 5., svezak 7., str. 7.), a koje su izmijenjene Uredbom Europskog parlamenta i Vijeća (EZ) br. 647/2005 od 13. travnja 2005. (SL 2005., L 117, str. 1.) (SL, posebno izdanje na hrvatskom jeziku, poglavlje 5., svezak 1., str. 108.) (u daljnjem tekstu: Uredba br. 1408/71 i Uredba br. 574/72).

2 Zahtjev je upućen u okviru spora između društva A-Rosa Flussschiff GmbH (u daljnjem tekstu: A-Rosa) i Union de recouvrement des cotisations de sécurité sociale et d'allocations familiales (URSSAF) d'Alsace, pravnog sljednika Urssafa du Bas-Rhina (Francuska), s jedne strane, te spora između društva A-Rosa i Sozialversicherunganstalta des Kantons Graubünden (Zavod za socijalno osiguranje kantona Grisons, Švicarska; u daljnjem tekstu: švicarski zavod za socijalno osiguranje), s druge strane, u vezi s potraživanjem iznosa zbog neplaćanja doprinosa u francuski sustav socijalne sigurnosti, za razdoblje od 1. travnja 2005. do 30. rujna 2007., o kojem je URSSAF obavijestio društvo A-Rosa.

Pravni okvir

Pravo Unije

Uredba br. 1408/71

3 Članci 13. do 17.a Uredbe br. 1408/71 nalazili su se u glavi II. te uredbe, pod nazivom „Određivanje primjenljivog zakonodavstva".

4 Članak 13. te uredbe, nakon što je u njegovu stavku 1. određeno pravilo da se na osobe na koje se odnosi ta uredba primjenjuje, u načelu, samo zakonodavstvo pojedinačne države članice, propisivao je:

„2. Ovisno o člancima 14. do 17.:

(a) na osobu zaposlenu na državnom području jedne države članice primjenjuje se zakonodavstvo te države čak i ako boravi na državnom području druge države članice ili ako se registrirano sjedište ili mjesto poslovanja poduzeća ili pojedinca koji je zapošljava nalazi na državnom području druge države članice;

[…]”

5 Članak 14. te uredbe naslovljen „Posebna pravila koja se primjenjuju na osobe u plaćenom zaposlenju, osim na pomorce” propisivao je:

„Članak 13. stavak 2. točka (a) primjenjuje se ovisno o sljedećim izuzecima i okolnostima:

1. (a) Na osobu zaposlenu na državnom području države članice u poduzeću kojem uobičajeno pripada, a koje je upućuje na državno područje druge države članice kako bi ondje obavljala posao za to poduzeće, i dalje se primjenjuje zakonodavstvo prve države članice, uz uvjet da očekivano trajanje tog posla ne prekoračuje 12 mjeseci i da nije upućena na rad kako bi zamijenila drugu osobu koja je završila svoje razdoblje upućivanja;

[…]

2. Na osobu koja je uobičajeno zaposlena na državnom području dviju ili više država članica primjenjuje se sljedeće zakonodavstvo:
   (a) na osobu koja je član putujućeg ili letačkog osoblja u poduzeću koje, za najam ili naknadu ili za vlastiti račun, pruža međunarodne prijevozne usluge za putnike ili robu željeznicom, cestom, zrakom ili unutarnjim plovnim putovima i ima registrirano sjedište ili mjesto poslovanja na državnom području države članice, primjenjuje se zakonodavstvo te druge države, uz sljedeća ograničenja: Međutim:
      (i.) ako navedeno poduzeće ima podružnicu ili stalno predstavništvo na državnom području države članice različite od one u kojoj ima registrirano sjedište ili mjesto poslovanja, na osobu koju zapošljava takva podružnica ili stalno predstavništvo primjenjuje se zakonodavstvo države članice na čijem se državnom području nalazi ta podružnica ili stalno predstavništvo;

[…]”

6 U skladu s člankom 80. stavkom 1. iste uredbe:

„Komisiji je pridružena Administrativna komisija za socijalnu sigurnost radnika migranata (dalje u tekstu Administrativna komisija), sastavljena od predstavnika vlade svake države članice kojima pomažu, kada je to potrebno, stručni savjetnici […]”

7 Na temelju članka 81. točke (a) Uredbe br. 1408/71 Administrativna komisija bavi se rješavanjem administrativnih pitanja i pitanja tumačenja koja proizlaze iz odredbi te uredbe.

8 Članak 84.a stavak 3. te uredbe predviđao je:

„U slučaju teškoća pri tumačenju ili primjeni ove Uredbe, koje bi ugrozile prava osobe na koju se ona odnosi, ustanova nadležne države ili države boravišta dotične osobe obraća se ustanovi/ustanovama dotične države članica/država članice. Ako je u razumnom roku nemoguće naći rješenje, dotična tijela mogu zatražiti intervenciju Administrativne komisije."

9 Uredba br. 1408/71 od 1. svibnja 2010. stavljena je izvan snage i zamijenjena Uredbom (EZ) br. 883/2004 Europskog parlamenta i Vijeća od 29. travnja 2004. o koordinaciji sustava socijalne sigurnosti (SL 2004., L 166, str. 1.) (SL, posebno izdanje na hrvatskom jeziku, poglavlje 5., svezak 3., str. 160.).

Uredba br. 574/72

10 Glava III. Uredbe br. 574/72 pod naslovom „Provedba odredaba uredbe koje se odnose na određivanje mjerodavnog zakonodavstva" propisuje načine primjene članaka 13. do 17. Uredbe br. 1408/71.

11 Osobito, članak 12.a stavak 1.a Uredbe br. 574/72 predviđao je da je institucija koju je odredila nadležna ustanova države članice čije se zakonodavstvo primjenjuje, na temelju članka 14. stavka 2. točke (a) Uredbe br. 1408/71 trebala izdati određenu potvrdu, tj. „potvrdu E 101" koja je potvrđivala da se na dotičnog radnika primjenjivalo zakonodavstvo navedene države članice.

12 Uredba br. 574/72 stavljena je od 1. svibnja 2010. izvan snage i zamijenjena Uredbom (EZ) br. 987/2009 Europskog parlamenta i Vijeća od 16. rujna 2009. o utvrđivanju postupka provedbe Uredbe br. 883/2004 (SL 2009., L 284, str. 1.) (SL, posebno izdanje na hrvatskom jeziku, poglavlje 5., svezak 2., str. 171.).

Odluka Administrativne komisije br. 181 od 13. prosinca 2000.

13 U okviru primjene članka 81. točke (a) Uredbe br. 1408/71 Administrativna komisija usvojila je Odluku br. 181 od 13. prosinca 2000. o tumačenju članka 14. stavka 1., članka 14.a stavka 1. i članka 14.b stavaka 1. i 2. Uredbe br. 1408/71 (SL 2001., L 329, str. 73.).

14 U skladu s točkom 6. te odluke, „[p]oželjno je da se formular E 101 izda prije početka dotičnog razdoblja; međutim, može se također izdati za vrijeme tog razdoblja, čak i nakon njegova proteka, u kojem slučaju može imati retroaktivan učinak" [neslužbeni prijevod].

15 U točki 7. te odluke navedeno je sljedeće:

„Obveza suradnje na koju se poziva točka 5.d ove odluke zahtijeva također da:

(a) nadležna ustanova države pošiljatelja izvrši ocjenu relevantnih činjenica za primjenu članka 14. stavka 1., članka 14.a stavka 1. i članka 14.b stavaka 1. i 2. Uredbe [br. 1408/71] i članaka 11. i 11.a Uredbe [br. 574/72] i, slijedom navedenoga, zajamči da su podaci iz formulara E 101 potpuni;

(b) nadležnu ustanovu države zaposlenja i svake druge države članice obvezuje formular E 101 sve dok ga nadležna ustanova države pošiljatelja ne povuče ili ne proglasi nevaljanim;

(c) nadležna ustanova države pošiljatelja razmotri osnovanost izdavanja ovog formulara i da, po potrebi, povuče navedeni formular kad ustanova države zaposlenja izrazi sumnje u vezi s točnošću činjenica na kojima se taj formular temelji [neslužbeni prijevod]."

16 Točka 9. iste odluke propisuje:

„U slučaju nemogućnosti sporazuma, bilo koja dotična nadležna ustanova može Administrativnoj komisiji, posredstvom svojeg predstavnika vlade, uputiti dopis koji će se razmotriti na prvom sastanku koji slijedi dvadeseti dan nakon upućivanja navedenoga dopisa radi pomirenja različitih stavova oko mjerodavnog zakonodavstva u tom slučaju [neslužbeni prijevod].”

Sporazum EZ – Švicarska

17 Članak 8. Sporazuma o slobodnom kretanju osoba između Europske zajednice i njezinih država članica s jedne strane i Švicarske Konfederacije s druge strane, koji je potpisan u Luxembourgu 21. lipnja 1999. i koji je odobren u ime Europske zajednice Odlukom Vijeća i Komisije o Sporazumu o znanstvenoj i tehnološkoj suradnji od 4. travnja 2002. o sklapanju sedam sporazuma sa Švicarskom Konfederacijom (2002/309/EZ, Euratom) (SL 2002., L 114, str. 1.) (SL, posebno izdanje na hrvatskom jeziku, poglavlje 11., svezak 60., str. 3., u daljnjem tekstu: Sporazum EZ – Švicarska) određuje:

Ugovorne stranke osiguravaju, u skladu s Prilogom II., usklađenost sustava socijalne sigurnosti […]”

18 Prilog II. Sporazumu EZ – Švicarska o koordinaciji sustava socijalne sigurnosti u članku 1. predviđao je:

„1. Ugovorne stranke su suglasne, s obzirom na koordinaciju sustava socijalne sigurnosti, međusobno primjenjivati akte Zajednice na koje se upućuje kako su bili na snazi na dan potpisivanja Sporazuma i kako su izmijenjeni odjeljkom A ovog Priloga, ili pravila koja su jednaka takvim aktima.

2. Pojam ‚država(-e) članica(-e)’ sadržan u aktima iz odjeljka A ovog Priloga podrazumijeva uključivanje Švicarske pored država koje su obuhvaćene relevantnim aktima Zajednice.”

19 Odjeljak A tog priloga poziva se, među ostalim, na Uredbe br. 1408/71 i 574/72.

20 Odlukom br. 1/2012 Zajedničkog odbora uspostavljenog Sporazumom EZ – Švicarska od 31. ožujka 2012. o zamjeni Priloga II. tom Sporazumu o koordinaciji sustavâ socijalne sigurnosti (SL 2012., L 103, str. 51.) (SL, posebno izdanje na hrvatskom jeziku, poglavlje 5., svezak 6., str. 319.), koja je stupila na snagu 1. travnja 2012., odjeljak A navedenog priloga ažuriran je i nadalje se poziva na Uredbe br. 883/2004 i 987/2009.

21 Međutim, na činjenice koje su prethodile datumu stupanja na snagu te odluke, poput onih koje su u vezi s glavnim postupkom, primjenjuju se Uredbe br. 1408/71 i 574/72, na temelju Priloga II. odjeljka A točaka 3. i 4. Sporazuma EZ – Švicarska, kao što je izmijenjen Odlukom br. 1/2012, a koji i dalje upućuje na Uredbe br. 1408/71 i 574/72 „u pogledu predmeta koji su se dogodili u prošlosti”.

Glavni postupak i prethodna pitanja

22 Društvo A-Rosa, sa sjedištem u Njemačkoj, osobito koristi dva broda za krstarenje na rijekama Rhôni (Francuska) i Saôni (Francuska), na kojima je zaposleno 45, odnosno, 46 sezonskih radnika državljana država članica osim Francuske, koji obavljaju hotelske djelatnosti. Dva broda plove isključivo francuskim unutarnjim vodama.

23 A-Rosa ima podružnicu u Švicarskoj čija se djelatnost sastoji od upravljanja svim onim što se odnosi na aktivnosti brodova, upravljanje, administraciju i ljudske resurse, odnosno osoblje zaposleno na tim brodovima. U tom pogledu, na sve ugovore o radu gore spomenutih sezonskih radnika primjenjuje se švicarsko pravo.

24 Nakon nadzora nad tim dvama brodovima, koji je izvršen 7. lipnja 2007., URSSAF je našao nepravilnosti glede pokrivenosti socijalnim osiguranjem radnika koji su obavljali hotelske djelatnosti. Nastavno na to utvrđenje, društvo A-Rosa obaviješteno je 22. listopada 2007. o potraživanju iznosa od 2 024 123 eura zbog neplaćanja socijalnih doprinosa u francuski sustav socijalne sigurnosti za razdoblje od 1. travnja 2005. do 30. rujna 2007.

25 Tijekom navedenih nadzornih radnji, društvo A-Rosa podnijelo je za 2007. prvu skupinu potvrda E 101 koje je izdao švicarski zavod za socijalno osiguranje na temelju članka 14. stavka 2. točke (a) Uredbe br. 1408/71.

26 Društvo A-Rosa osporavalo je to potraživanje pred Tribunalom des affaires de sécurité sociale du Bas-Rhin (Sud za socijalnu sigurnost u Donjoj Rajni, Francuska). Ta je tužba odbijena presudom od 9. veljače 2011. Predmetni sud smatrao je naime da je djelatnost društva A-Rosa bila u potpunosti orijentirana na područje Francuske i da je obavljana na uobičajeni, stalni i trajni način tako da se društvo A-Rosa nije moglo u svojoj tužbi pozvati na članak 14. stavak 1. Uredbe br. 1408/71 jer ta odredba uređuje situaciju koja se posebno odnosi na upućivanje radnika.

27 Društvo A-Rosa podnijelo je žalbu protiv te presude pred Courom d'appel de Colmar (Žalbeni sud u Colmaru, Francuska).

28 Dopisom od 27. svibnja 2011. URSSAF je švicarskom zavodu za socijalno osiguranje podnio zahtjev za povlačenje potvrda E 101, istaknuvši, među ostalim, da se ti formulari nisu trebali izdati na temelju članka 14. stavka 2. točke (a) Uredbe br. 1408/71 s obzirom na to da se predmetne aktivnosti brodova stalno i isključivo obavljaju u Francuskoj na način da su za radnike koji su posebno zaposleni kako bi ih se rasporedilo na te brodove, periodične prijave trebale biti podnesene francuskim tijelima socijalne sigurnosti.

29 Dopisom od 18. kolovoza 2011., švicarski zavod za socijalno osiguranje odgovorio je na taj zahtjev navodeći, među ostalim, da je naložio društvu A-Rosa da obračuna doprinose za socijalnu sigurnost sukladno pravu predmetne države za osobe koje stvarno rade u samo jednoj državi članici Europske unije i pozvao URSSAF da odustane od retroaktivnog ispravka kojim se navedene osobe osiguravaju u francuskom sustavu socijalne sigurnosti s obzirom na okolnost da su za 2007. svi doprinosi u sustav socijalne sigurnosti za dotične osobe obračunati i plaćeni u Švicarskoj.

30 Tijekom žalbenog postupka, društvo A-Rosa podnijelo je drugu skupinu potvrda E 101 za 2005. i 2006., koje je također izdao švicarski zavod za socijalno osiguranje na temelju članka 14. stavka 2. točke (a) Uredbe br. 1408/71.

31 Presudom od 12. rujna 2013., Cour d'appel de Colmar (Žalbeni sud u Colmaru) meritorno je odbio žalbu koju je podnijelo društvo A-Rosa. U tom smislu, premda se to društvo pozivalo na potvrde E 101 koje je dostavilo u svoju korist, Cour d'appel de Colmar navevši da te potvrde nisu izdane na temelju članka 14. stavka 1. točke (a) Uredbe 1408/71 na koji se pozvalo društvo A-Rosa, već na temelju članka 14. stavka 2. točke (a) te uredbe kao i da je društvo A-Rosa navedene potvrde dostavilo u dvije skupine – prvu tijekom nadzora URSSAF-a, a drugu nakon odluke tribunala des affaires de sécurité sociale du Bas-Rhin (Sud za socijalnu sigurnost u Donjoj Rajni) – utvrdio je da su radnici u vezi s čijom se plaćom potražuje naknada obavljali svoju djelatnost samo na području Francuske pa da, slijedom navedenog, društvo A-Rosa nije opravdalo primjenu iznimke koja mu je omogućavala izuzeće od primjene načela teritorijalnosti iz članka 13. stavka 2. točke (a) Uredbe br. 1408/71.

32 Društvo A-Rosa podnijelo je žalbu u kasacijskom postupku protiv te presude pred Courom de cassation (Kasacijski sud, Francuska), sudom koji je uputio zahtjev. Taj sud, polazeći od utvrđenja Coura d'appel de Colmar (Žalbeni sud u Colmaru), zanima proizvodi li izdavanje potvrde E 101 koje je učinila nadležna ustanova države članice na temelju članka 14. stavka 2. točke (a) Uredbe

br. 1408/71 pravne posljedice koje sudska praksa Suda uobičajeno pridodaje takvoj potvrdi, kad uvjeti – pod kojima radnik na kojeg se odnosi navedena potvrda obavlja svoju djelatnost na području druge države članice – očito nisu u području materijalne primjene derogacija iz navedenog članka 14.

33 U tim okolnostima Cour de cassation (Kasacijski sud) odlučio je prekinuti postupak i uputiti Sudu sljedeće prethodno pitanje:

„Obvezuje li učinak potvrde E 101 koju je, u skladu s člankom 11. stavkom 1. i člankom 12.a stavkom 1.a Uredbe br. 574/72 […], izdala ustanova koju je odredilo tijelo države članice čije se zakonodavstvo iz područja socijalne sigurnosti primjenjuje na položaj zaposlene osobe, s jedne strane, ustanove i tijela države [članice] domaćina [i], s druge strane, sudska tijela te iste države članice, ako je utvrđeno da uvjeti radnog odnosa zaposlene osobe očito ne ulaze u materijalno područje primjene derogatornih pravila članka 14. stavaka 1. i 2. Uredbe br. 1408/71?”

O prethodnom pitanju

34 Svojim prethodnim pitanjem sud koji je uputio zahtjev u biti pita treba li članak 12.a stavak 1.a Uredbe br. 574/72 tumačiti na način da potvrda E 101 koju je izdala ustanova koju je odredilo nadležno tijelo države članice na temelju članka 14. stavka 2. točke (a) Uredbe br. 1408/71 obvezuje institucije socijalne sigurnosti države članice u kojime se rad obavlja i sudove te države članice čak i kad ti sudovi utvrde da uvjeti radnog odnosa dotičnog radnika očito ne ulaze u materijalno područje primjene te odredbe Uredbe br. 1408/71.

35 Ponajprije treba podsjetiti da je, sukladno ustaljenoj sudskoj praksi, u okviru prethodnog postupka predviđenog člankom 267. UFEU-a, koji se temelji na jasnom razdvajanju funkcija između nacionalnih sudova i Suda, nacionalni sudac jedini ovlašten utvrditi i ocijeniti činjenice glavnog postupka. U tom kontekstu, Sud je samo ovlašten očitovati se o tumačenju ili o valjanosti prava Unije s obzirom na činjeničnu i pravnu situaciju kako ju je opisao sud koji je uputio zahtjev, kako bi tom sudu dao elemente koji će mu koristiti u rješavanju spora (presuda od 28. srpnja 2016., Kratzer, C-423/15, EU:C:2016:604, t. 27.)

36 Stoga, na pitanje koje je postavio sud koji je uputio zahtjev, koje je preoblikovano u točki 34. ove presude, valja odgovoriti polazeći od utvrđenja tog suda, pri čemu se tom točkom unaprijed ne odgovara na pitanja primjenjuje li se na dotične radnike članak 14. Uredbe br. 1408/71 i koje se zakonodavstvo kao mjerodavno primjenjuje na te radnike.

37 Valja podsjetiti da se potvrdom E 101, kao i materijalnim pravilom iz članka 14. stavka 2. točke (a) Uredbe br. 1408/71 želi olakšati sloboda kretanja radnika i sloboda pružanja usluga (vidjeti analogijom presudu od 26. siječnja 2006., Herbosch Kiere, C-2/05, EU:C:2006:69, t. 20. i navedenu sudsku praksu).

38 Navedenom potvrdom nadležna ustanova države članice u kojoj poduzeće koje zapošljava dotične radnike ima poslovni nastan proglašava da će se njezin sustav socijalne sigurnosti primjenjivati na te radnike. Time, na temelju načela prema kojem radnici trebaju biti osigurani u samo jednom sustavu socijalne sigurnosti, ta potvrda nužno neizravno navodi da se ne može primjenjivati sustav druge države članice (presuda od 26. siječnja 2006., Herbosch Kiere, C-2/05, EU:C:2006:69, t. 21. i navedena sudska praksa).

39 U tom pogledu valja navesti da načelo lojalne suradnje iz članka 4. stavka 3. UEU-a ustanovu izdavateljicu obvezuje na točnu ocjenu činjenica koje su relevantne za primjenu pravila o određivanju mjerodavnog zakonodavstva u području socijalne sigurnosti i da, slijedom navedenog, jamči točnost podataka iz potvrde E 101 (presuda od 26. siječnja 2006., Herbosch Kiere, C-2/05, EU:C:2006:69, t. 22. i navedena sudska praksa).

40 Što se tiče nadležne ustanove države članice u kojoj se rad obavlja, iz obveze suradnje iz članka 4. stavka 3. UEU-a također proizlazi da te obveze ne bi bile ispunjene – a ciljevi članka 14. stavka 2. točke (a) Uredbe br. 1408/71 i članka 12.a stavka 1.a Uredbe br. 574/72 ne bi bili ostvareni – ako bi ustanova navedene države članice smatrala da je ne obvezuju podaci iz potvrde E 101 i da bi na te radnike također primjenjivala vlastiti sustav socijalne sigurnosti (vidjeti analogijom presudu od 30. ožujka 2000., Banks i dr., C-178/97, EU:C:2000:169, t. 39. i navedenu sudsku praksu).

41 Slijedom navedenoga, budući da stvara presumpciju osiguranja dotičnog radnika u sustavu socijalne sigurnosti države članice u kojoj se nalazi poduzeće koja ga zapošljava, potvrda E 101 obvezuje nadležnu ustanovu države članice u kojoj radnik obavlja rad (vidjeti u tom smislu presudu od 30. ožujka 2000., Banks i dr., C-178/97, EU:C:2000:169, t. 40. i navedenu sudsku praksu).

42 Suprotnim rješenjem bilo bi povrijeđeno načelo osiguranja radnika u samo jednom sustavu socijalne sigurnosti kao i predvidljivost mjerodavnog sustava i, prema tome, bila bi povrijeđena pravna sigurnost. Naime, u slučaju da bi bilo teško odrediti mjerodavan sustav, svaka od nadležnih ustanova dotičnih dviju država članica bila bi sklona smatrati, na štetu dotičnih radnika, da se na njih primjenjuje njezin sustav socijalne sigurnosti (presuda od 26. siječnja 2006., Herbosch Kiere, C-2/05, EU:C:2006:69, t. 25. i navedena sudska praksa).

43 Prema tome, sve dok potvrda E 101 nije povučena ili proglašena nevaljanom, nadležna ustanova države članice u kojoj radnik obavlja rad treba uzeti u obzir okolnost da se na tog radnika već primjenjuje zakonodavstvo iz područja socijalne sigurnosti države članice u kojoj se nalazi poslovni nastan poduzeća koje ga zapošljava pa ta ustanova, slijedom navedenog, ne može na dotičnog radnika primijeniti svoj vlastiti sustav socijalne sigurnosti (presuda od 30. ožujka 2000., Banks i dr., C-178/97, EU:C:2000:169, t. 42. i navedena sudska praksa).

44 Međutim, na nadležnoj je ustanovi države članice koja je izdala potvrdu E 101 da razmotri osnovanost njezina izdavanja i da, po potrebi, povuče tu potvrdu kada nadležna ustanova države članice u kojoj radnik obavlja rad izrazi sumnje o točnosti činjenica na kojima se temelji ta potvrda i, slijedom navedenog, o točnosti podataka koji se u njoj nalaze, osobito zato što oni ne odgovaraju zahtjevima iz članka 14. stavka 2. točke (a) Uredbe br. 1408/71 (vidjeti analogijom presudu od 30. ožujka 2000., Banks i dr., C-178/97, EU:C:2000:169, t. 43. i navedenu sudsku praksu).

45 Ako se dotične ustanove ne mogu sporazumjeti osobito oko ocjene činjenica koje se odnose na konkretnu situaciju i, slijedom navedenoga, oko pitanja primjenjuje li se na njih članak 14. stavak 2. točka (a) Uredbe br. 1408/71, mogu se oko toga obratiti Administrativnoj komisiji (vidjeti analogijom presudu od 26. siječnja 2006., Herbosch Kiere, C-2/05, EU:C:2006:69, t. 28. i navedenu sudsku praksu).

46 Ako Administrativna komisija ne uspije pomiriti stajališta nadležnih ustanova oko mjerodavnog zakonodavstva u tom slučaju, ne dovodeći u pitanje eventualne pravne lijekove koji postoje u državi članici u kojoj se nalazi ustanova izdavateljica, država članica na području koje radnik obavlja rad može pokrenuti postupak zbog povrede u skladu s člankom 259. UFEU-a kako bi omogućila Sudu da povodom te tužbe razmotri pitanje zakonodavstva koje je mjerodavno za tog radnika i, prema tome, točnost podataka iz potvrde E 101 (presuda od 10. veljače 2000., FTS, C-202/97, EU:C:2000:75, t. 58.).

47 Ako bi bilo prihvaćeno da nadležna nacionalna ustanova može u postupku pred sudom države članice domaćina dotičnog radnika u kojoj se ona nalazi ishodovati proglašenje ništavosti potvrde E 101, nastala bi mogućnost ugrožavanja sustava koji se temelji na lojalnoj suradnji između nadležnih ustanova država članica (presuda od 26. siječnja 2006., Herbosch Kiere, C-2/05, EU:C:2006:69, t. 30.).

48 Slijedom navedenog, sve dok se ne povuče ili ne proglasi nevaljanom, potvrda E 101 proizvodi učinak u unutarnjem pravnom poretku države članice u kojou radnik odlazi radi obavljanja rada i, prema tome, veže ustanove dotične države članice (vidjeti u tom smislu presudu od 26. siječnja 2006., Herbosch Kiere, C-2/05, EU:C:2006:69, t. 31.).

49 Iz toga proizlazi da sud države članice domaćina nije ovlašten provjeravati valjanost potvrde E 101 u vezi s elementima na temelju kojih je izdana (vidjeti u tom smislu presudu od 26. siječnja 2006., Herbosch Kiere, C-2/05, EU:C:2006:69, t. 32.)

50 Sud je osim toga presudio da, s obzirom na to da potvrda E 101 obvezuje nadležnu ustanovu države članice domaćina, ničim se ne može opravdati da osoba koja se koristi radnikovim uslugama ne postupi u skladu s tom potvrdom. Ako posumnja u valjanost potvrde, ta osoba o tome ipak treba obavijestiti ustanovu o kojoj je riječ (presuda od 9. rujna 2015., X i van Dijk, C-72/14 i C-197/14, EU:C:2015:564, t. 42. i navedena sudska praksa).

51 Prema tome, potvrda E 101 koju je izdala nadležna ustanova države članice u skladu s člankom 12.a stavkom 1.a Uredbe br. 574/72 obvezuje kako ustanove i sudove države članice u kojoj se obavlja rad tako i osobe koje se koriste uslugama tih radnika, premda se, prema tim ustanovama i sudovima, na dotične radnike ne primjenjuje članak 14. stavak 2. točka (a) Uredbe br. 1408/71.

52 Okolnost da se na dotične radnike očigledno ne primjenjuje navedeni članak 14. ne mijenja prethodni zaključak.

53 Naime, s obzirom na to da je Sud u svojoj sudskoj praksi utvrdio postupak koji valja slijediti radi rješavanja eventualnih sporova između ustanova i dotičnih država članica oko valjanosti ili točnosti potvrde E 101, ustanove država članica koje primjenjuju uredbe br. 1408/71 i 574/72, uključujući Švicarsku Konfederaciju u skladu sa Sporazumom EZ – Švicarska, trebaju poštovati taj postupak premda je utvrđeno da uvjeti radnog odnosa dotičnih radnika očito ne ulaze u materijalno područje primjene odredbe na temelju koje je izdana potvrda E 101.

54 U tom kontekstu, argumenti koje je navela francuska vlada i URSSAF o nedjelotvornosti navedenog postupka i nužnosti sprečavanja nelojalne konkurencije i socijalnog dampinga nikako ne mogu opravdati nepostupanje u skladu s tim postupkom ni, *a fortiori*, odluku o neuzimanju u obzir potvrde E 101 koju je izdala nadležna ustanova druge države članice.

55 Osim toga, u okolnostima poput onih u glavnom postupku, takvi argumenti ne mogu opravdati niti promjenu sudske prakse Suda u tom smislu.

56 Naime, ponajprije, u okviru glavnog postupka, iz spisa podnesenoga Sudu proizlazi da francuska tijela nisu iscrpila provođenje dijaloga sa švicarskim zavodom za socijalno osiguranje niti uopće pokušala zatražiti intervenciju Administrativne komisije, tako da činjenice na kojima se temelji spor nisu takve prirode da naglašavaju navodne nedostatke postupka koji je određen sudskom praksom Suda ili da pokazuju nemogućnost rješavanja mogućih slučajeva nepoštenog tržišnog natjecanja ili socijalnog dampinga, kao što navodi nezavisni odvjetnik u točkama 75. i 82. svojeg mišljenja.

57 Nadalje, valja navesti da je Odluka br. 181 donesena u skladu s pravnim načelima koja proizlaze iz sudske prakse Suda koja se odnosi na potvrdu E 101, što uključuje obvezu da se pred Administrativnom komisijom rasprave eventualne razlike koje se odnose na zakonodavstvo primjenjivo na činjenice na kojima se temelji izdavanje potvrde E 101.

58 Nadalje, u članku 84.a stavku 3. Uredbe br. 1408/71, u slučaju teškoća pri tumačenju ili primjeni te uredbe, koje bi ugrozile prava osobe na koju se ona odnosi, zakonodavac Unije propisuje u prvom redu provođenje dijaloga između nadležne ustanove i dotičnih država članica i, na drugom mjestu, obraćanje Administrativnoj komisiji.

59 Štoviše, Uredba br. 987/2009, koja je trenutno na snazi, kodificirala je sudsku praksu Suda i zadržala prisilnu narav potvrde E 101 i isključivu nadležnost ustanove izdavateljice u pogledu ocjene valjanosti navedene potvrde te je izričito preuzela postupak koji francuska vlada i URSSAF dovode u pitanje kao način rješavanja sporova oko točnosti dokumenata koje je izdala nadležna ustanova države članice i određivanja mjerodavnog zakonodavstva za dotičnog radnika.

60 Konačno, okolnost da je Švicarska Konfederacija u predmetnom slučaju država izdavateljica potvrda E 101 i da se, prema tome, eventualna tužba zbog povrede obveze ne može podnijeti protiv te države, kao što je navela francuska vlada, nema nikakvog učinka na prisilnu narav potvrda E 101 koje su predmet glavnog postupka s obzirom na to da Sporazum EU – Švicarska propisuje vlastiti sustav rješavanja sukoba između stranaka ugovornica, kao što navodi nezavisni odvjetnik u točki 65. svojeg mišljenja.

61 S obzirom na prethodna razmatranja, na postavljeno pitanje valja odgovoriti da članak 12.a stavak 1.a Uredbe br. 574/72 treba tumačiti na način da potvrda E 101 koju je izdala ustanova koju je odredilo nadležno tijelo države članice na temelju članka 14. stavka 2. točke (a) Uredbe br. 1408/71 obvezuje institucije socijalne sigurnosti države članice u kojoj se rad obavlja i sudove te države članice čak i kad ti sudovi utvrde da uvjeti radnog odnosa dotičnog radnika očito ne ulaze u materijalno područje primjene te odredbe Uredbe br. 1408/71.

Troškovi

62 Budući da ovaj postupak ima značaj prethodnog pitanja za stranke glavnog postupka pred sudom koji je uputio zahtjev, na tom je sudu da odluči o troškovima postupka. Troškovi podnošenja očitovanja Sudu, koji nisu troškovi spomenutih stranaka, ne nadoknađuju se.

Slijedom navedenoga, Sud (prvo vijeće) odlučuje:

Članak 12.a stavak 1.a Uredbe Vijeća (EEZ) br. 574/72 od 21. ožujka 1972. o utvrđivanju postupka provedbe Uredbe (EEZ) br. 1408/71 od 14. lipnja 1971. o primjeni sustava socijalne sigurnosti na zaposlene osobe, samozaposlene osobe i članove njihovih obitelji koji se kreću unutar Zajednice, u verziji koja je izmijenjena i ažurirana Uredbom Vijeća (EZ) br. 118/97 od 2. prosinca 1996., a koja je izmijenjena Uredbom Europskog parlamenta i Vijeća (EZ) br. 647/2005 od 13. travnja 2005., treba tumačiti na način da potvrda E 101 koju je izdala ustanova koju je odredilo nadležno tijelo države članice na temelju članka 14. stavka 2. točke (a) Uredbe br. 1408/71, u verziji koja je izmijenjena i ažurirana Uredbom br. 118/97, a koja je izmijenjena Uredbom (EZ) br. 647/2005 Europskog parlamenta i Vijeća od 13. travnja 2005., obvezuje institucije socijalne sigurnosti države članice u kojoj se rad obavlja i sudove te države članice čak i kad ti sudovi utvrde da uvjeti radnog odnosa dotičnog radnika očito ne ulaze u materijalno područje primjene te odredbe Uredbe br. 1408/71.

Potpisi